

Monumentnummer*: 529734

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 12 juli 2010
Kadaster deel/nr 82938/130

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arnhem Arnhem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arnhem Deelen/Vrijland-Noord

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arnhem A 1294

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw 19 ligt vrijstaand tussen de gebouwen 4 en 20, met de daknok van het hoofdvolume noord-zuid gericht en evenwijdig met de oostelijke noord-zuid lopende weg op Vrijland-Noord. Gebouw 19 is een rond 1945 tot stand gekomen militair gebouw dat op macroniveau onderdeel is van een grote militaire vliegveldstructuur uit de periode 1940-1945. Het is op mesoniveau onderdeel van een complex van in rechthoekig-geometrische structuur geplaatste gebouwen, en maakt op microniveau deel uit van een aantal in het bestaande kavelpatroon ingepaste militaire gebouwen.

Omschrijving

Eenlaags en ten dele tweelaags, in voor de bouwtijd typerend vormgegeven, bakstenen MILITAIR GEBOUW op L-vormige plattegrond en gedekt door een met grauwe gegolfde verbeterde holle (Hollandse) pannen belegd schilddak. Het gebouw bestaat uit twee duidelijk van elkaar te onderscheiden bouwdelen, namelijk een relatief hoog hoofdvolume en haaks hierop aan de noordoostzijde een lager nevenvolume. De westelijke langshevel / hoofdgevel van het hoofdvolume telt een zevental grote rechthoekige vensteropeningen onder hanenkam, met boven in drieën verdeelde houten valramen en onder zesruits ramen, en links hiervan een getoogde toegangsopening onder hanenkam, waarin een visgraatvormig beplankte houten deur en daarboven een rond venster binnen rollaag

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met door haakse roeden in zessen verdeeld raam. In oostelijke langsgewel zes vergelijkbare grote rechthoekige vensters en rechts hiervan het kleinere bouwvolume. Rechts naast dit bouwvolume op verdiepingsniveau een rechthoekige vensteropening onder hanenkam, waarin dubbel tweeruits draairaam. De symmetrisch uitgevoerde zuidelijke kopgevel heeft een grote toegangsopening onder hanenkam, waarin relatief moderne van boven naar beneden sluitende roldeuren en links en rechts hiervan een met die in de hoofdgevel vergelijkbaar venster. Op zolderverdiepingsniveau een door de gootlijst stekende houten dakkapel onder aangekapt zadeldakje, waarin naar binnen opende dubbele houten deuren en een H-profiel hijsbalk. De noordelijke kopgevel heeft op de begane grond twee rechthoekige vensteropeningen onder hanenkam, waarin dubbele tweeruits draairamen en links en rechts hiervan respectievelijk twee en drie kleine venstertjes met valraampjes. Op verdiepingsniveau asymmetrisch een viertal rechthoekige vensteropeningen onder hanenkam, waarin dubbele tweeruits draairamen. Rondom op onderdorpelniveau een rollaag, en een boogfries op en tussen uitkragende baksteen. Zinken bakgoten op wit geschilderd en iets geprofileerd houten overstek op klossen. Het interieur is nauwelijks gemoderniseerd en bevat verscheidene voor de bouwtijd kenmerkende onderdelen, voorzieningen en details, waaronder deuren, deurposten, binnenramen, geschilderde lambrisering en geel met zwart tegelwerk. Vloer en plafond (= zoldervloer op twee niveaus) uitgevoerd in gewapend beton. Het mogelijk uit de bouwtijd daterende, met houten delen beschoten dak wordt gedragen door een eveneens houten spantconstructie.

Het nevenvolume wordt gedekt door een rechts op de oostelijke langsgewel van het hoofdvolume aansluitend schilddak, dat aan beide langszijden wordt doorbroken door een kleine houten dakkapel met vensters, waarin door roeden in vieren verdeelde raampjes, en onder een aangekapt zadeldakje. Het nevenvolume bevat in de noordelijke - en vermoedelijk ook in de zuidelijke - langsgewel een viertal rechthoekige vensteropeningen onder hanenkam, waarin dubbele tweeruits draairamen. De oostelijke kopgevel heeft links een toegangsopening onder hanenkam, waarin een in visgraatmotief beplankte deur, en rechts een met die in de andere gevels vergelijkbaar venster. Wit geschilderde bakgoten op enig overstek op klossen. Het interieur omvat een vrijwel lege rechthoekige ruimte.

Waardering

Overwegend eenlaags MILITAIR GEBOUW, van algemeen belang als zeldzaam en relatief gaaf, van kort na de Tweede Wereldoorlog stammend onderdeel van een in de oorlog door de Duitsers als onderdeel van een groot militair vliegveld opgezet legerkamp, vanwege: architectuurhistorische, bouwhistorische, stedenbouwkundige, krijgs- en cultuurhistorische en complex- en ensemblewaarden, die onder meer kunnen blijken uit de op traditionalistische en van enige relatief zeldzame decoratieve elementen voorziene bouwtrant, uit de toegepaste dakconstructie, uit de vele voor de bouwtijd kenmerkende onderdelen en details, uit de zoveel mogelijk aan de in de Duitse tijd kunstmatig opgezette en sterk bij de vooraf bestaande ruimtelijke inrichting aansluitende geometrisch bepaalde ligging, en uit de samenhang van en met het totale militaire vliegveldconcept en de eraan ten grondslag liggende ruimtelijke hoofdlijnen en onderdelen van het kampement.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Legeringsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument